УДК 657.37

ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ОБЛІКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Чебан Ю.Ю., *кандидат економічних наук, доцент*
Миколаївський національний аграрний університет
Таранова Г.Д., *викладач-методист вищої категорії*
Вознесенський коледж Миколаївського НАУ

Соціальні проблеми були і залишаються найгострішими на селі. Процес глобалізації, стан природно-ресурсного забезпечення та екологічні проблеми, дискримінація праці та критична необхідність соціально-економічного розвитку села і сільських територій є підґрунтям для соціальної активності і соціальної відповідальності аграрних підприємств, що є їхньою соціальною діяльністю. Зазначене обумовлює необхідність відповідного обліково-інформаційного забезпечення такої діяльності для користувачів фінансової звітності.

Питання основних понять соціального обліку є предметом дослідження значного кола науковців. Зокрема, І.В. Жиглей досліджувала облік соціально

відповідальної діяльності підприємств [1]; О.А. Логовська висвітлила у наукових працях методику розподілу прибутку підприємств для здійснення ними соціальних виплат [2]; О.І. Пацула виокремила особливості, класифікацію та методику відображення в обліку і звітності певних соціальних витрат [3].

Надаючи належне зазначеним дослідженням, зауважимо, що діяльність аграрних підприємств характеризується певними особливостями, які мають відповідний вплив на особливості соціального обліку, а також визначають його доцільність і необхідність.

Особливості функціонування аграрних підприємств сприяють фінансуванню соціальної сфери відповідно до їх зацікавленості та інтересів у першу чергу у тій місцевості, де вони розташовані, враховуючи трудовий і кадровий потенціали, які формуються в першу чергу з місцевих жителів.

За результатами вивчення фінансової звітності аграрних підприємств Миколаївської області та особистих досліджень, зокрема і соціологічного опитування керівників та голів сільських і селищних рад, соціальна діяльність досліджуваних підприємств представлена такими проявами: ремонт доріг; освітлення вулиць; ремонт очисних споруд; ремонт шкіл та дитячих садків; привітання людей похилого віку зі святами; благодійна допомога Миколаївському зоопарку; закріплення у Колективному договорі і здійснення соціальних виплат працівникам (на народження дитини, до ювілею, на підвищення кваліфікацію і перекваліфікацію тощо) тощо.

Напрями соціальної діяльності аграрних формувань характеризуються супроводженням певними витратами та доходами діяльності. Враховуючи здійснення таких “соціальних” витрат, можливість отримання “соціальних доходів (вигод)” та природу джерел фінансування таких витрат, вважаємо, за необхідне удосконалення їх облікового відображення, методологічних аспектів аналітичного і синтетичного обліку, документального забезпечення, звітного відображення і контролю. Це є можливим за умови використання розширеного фінансового обліку, яким останнім часом все більше вважають “соціальний облік”.

Основними доходами соціальної діяльності аграрних підприємств є: доходи від отриманих знижок на основні товарно-матеріальні цінності у результаті дотримання політики добросовісної взаємодії з постачальниками; підвищення конкурентоспроможності і збільшення доходів від реалізації у результаті підвищення якості продукції; доходи від утримання об’єктів соціально-культурного призначення та інші. Основними витратами соціальної діяльності аграрних підприємств є: поточні витрати на здійснення добросовісної взаємодії з постачальниками; поточні витрати на якість продукції; поточні екологічні витрати; витрати на оплату праці; витрати на соціальний пакет і кадрову політику; сплата податків і зборів в бюджет; інші соціальні витрати.

Певні проблеми розвитку соціального обліку в Україні пов’язані з особливостями трактування різними групами користувачів самого поняття

“соціальний облік” та відсутністю його законодавчо-нормативного і методичного обґрунтування. Більшість науковців із зазначеним поняттям зіставляють облік інших витрат діяльності підприємств.

Так, основним розширенням бухгалтерського обліку у контексті соціальної діяльності є удосконалення бухгалтерської фінансової звітності або ж складання соціальної звітності та виокремлення соціальної діяльності аграрних підприємств.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бухгалтерський облік соціально відповідальної діяльності суб’єктів господарювання: необхідність та орієнтири розвитку : [Моногр.] / І. В. Жиглей. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 496 с.

2. Лаговська О.А. Бухгалтерський облік розподілу доходів в умовах соціально орієнтованої економіки: організація та методика : автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.00.09 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / О. А. Лаговська. – К., 2007. – 21 с.

3. Пацула О. І. Облік і контроль соціальних витратпідприємства: автореф. дис. … канд. екон. наук: 08.00.09 “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит” / О. І. Пацула. – К., 2008. – 21 с.